

Zápis z obhajoby disertační práce

Studentka: Tereza Hannemann

Studijní program: Pedagogika

Studijní obor: Pedagogika

„Výuková simulace v úkolové situaci (Šetření zaměřené na hledisko akceptace, interaktivity a autenticity)“

Jazyk práce: čeština

Jazyk obhajoby: čeština

Školitel: PhDr. Hana Krykorková, CSc.

Oponenti: Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph.D.

PhDr. Anna Páchová, Ph.D.

Datum obhajoby: 24. 2. 2017

Místo obhajoby: UK FF, Celetná 20, Praha 1, v místnosti č. 224

Předseda komise: doc. PhDr. Jaroslav Kořa

Přítomní: PhDr. Martin Strouhal, Ph.D., doc. PhDr. Růžena Váňová, CSc., doc. PhDr. Richard Jedlička, Ph.D., doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc., prof. Ing. Milan Slavík, CSc., Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph.D., PhDr. Anna Páchová, Ph.D.

10:03 předseda komise (doc. PhDr. Jaroslav Kořa) zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

10:06 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

10:16 Student seznámil přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělil zejména:

Výuková simulace v úkolové situaci

Zastřešující téma – vliv výukových simulací na učení

Počítačový program – simuluje komplexní procesy ve výuce, které je těžké vysvětlit

Simulace ne nové – ale technologie

Chybí výzkum, motivace – odpovědět na část otázky – akceptace, interaktivita, autenticita

Cíle: postoje studentů a učitelů SŠ, co simulace školnímu prostředí mohou přinášet, klady a záporní využití

Statistické srovnání znalostí – má zásah při simulaci vliv signifikantní?

3 dílčí studie – aby se mohli stát součástí dalších studií

Analýzy: tradiční proces používá jako podpůrný nástroj

Možných způsob integrace – výuková simulace

Teoretický základ – kognitivně psychologická pozice Mayer, výpočetní technika ve vztahu k uživatelům

Kognitivní zátěž – objem mentálního úsilí v pracovní paměti (využití kapacity studenta ale ne zahlcení)

Metodologie (Langmeier, Gavora):

- *Laboratorní experiment*
- *Šetření ve školách*
- *Dotazníky, testy, polostrukturované rozhovory, pozorování*

Výuková simulace- Československo 38/89, Atentát

Hledisko akceptace – přijetí či uznání výukové metody – simulace pro studenty prospěšné, učitelé akceptují (2013-2015 – mimo školu + 23 škol – přes 500 studentů)

-1. vlna rozhovory+klíčová témata

-2. vlna dotazníky

- má schopnost udržet pozornost, podporuje pozornost vůči kontextu, lepší představení tématu

- chudost na faktografické informace, technické problémy

- v souladu s metaanalýzami – stabilní pro ČR

Interaktivita – zacházení uživatele s technickým zařízením, které na podněty zpětně reaguje- přenos do ČR

-pozitivní hodnocení interaktivity převládají

Nepanuje shoda o tom zda + nebo – vliv interaktivity

2014-2016 – 26 experimentálních sezení – 152 studentů

-liší se znalosti studentů s interaktivní a neinteraktivní verzí (znalosti, které bylo možné získat jen ze simulace)

- interaktivní prvky – signifikantně vyšší ponoření do hry – flow

Neprokázala se lepší znalost faktografických znalostí

- kognitivní zátěže – příliš interaktivních prvků může škodit – je třeba dále zkoumat

Autenticita – sami studenti používali

- Důležitost autenticity pro simulaci s humanitním zaměřením

- Přírodověda – schéma pomáhá

- Květen 2013 – 12 experimentálních sezení – 48 studentů

- Co domů a co do školy – vybrali si stejnou simulaci domů i do školy

Co vyplývá pro učitele – kteří by používali

- Akceptace – U i S metodu považují za vhodnou

- Přínosy – udržení pozornost, porozumění komplexnosti

- Negativně – technické problémy, faktické informace

- Interaktivita – ponořit do výuky – ale pozor na přehlcení

- Kognitivní zátěž – optimální

- Autenticita – vyplatí se u simulací s historickým obsahem ponechat vizuální prvky

10:33 Oponent PhDr. Anna Páchová, Ph.D. seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že nedoporučuje předloženou disertační práci k obhajobě.

10:41 Oponent Mgr. Jaroslav Pinkas, Ph.D. seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě.

Studentka reagovala na posudky oponentů a jejich položené otázky (zachytit odpovědi – především hlavní problémy).

- Reakce na chybějící kvalitativní výzkum/dotazník se zdá nedostatečný - Ve ZV – akceptace 2 části – 1. část mimo školu – výčty kvalitativní – aby mohli jít do prostoru, 2. fáze rozhovory -> dle prvotního dotazníku – jsem definovala pojmy, škály, a další věci do dotazníku- aby odpověděli všichni na to samé

- Přímé citace učitelů u jednotlivých částí

- Terénní šetření – na začátku víc kvalitativní a poté kvantitativní

- Z toho textu to takhle nevyplývá – reakce oponentky

- Efektivita:

o Finanční – má smysl

- Výukové – museli bychom definovat, jestli měříme porozumění nebo faktické znalosti – mohlo by být další hledisko práce, bylo by několik let
- Metaanalýza – 50 tisíc vzorků, ty jednotlivé studie nelze číst, metaanalýza odrazový můstek
- Nevycházelo ale, že to nechtějí
- Autenticita – 6 let matfyz – formuje prostředí, často ty simulace zanedbávají odpor, technicistní pohled – důležité mít studii na základech, o které se mohu opřít

00:00 Oponenti (a školitel) se vyjádřili k vystoupení studenta (*zapsat stručně obsah*).

10:53 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupil:

doc. Jan Slavík – námitka – do budoucna – spojovat makroměřítko s mikroměřítkem. Mluvíte-li o simulaci situace (je k dispozici v představě, ale nemá pojmové zázemí- kognitivní penetrabilita představ – do jaké míry se do představy promítá volní záměr který je veden kognicí). Na Matfyzu dobré prostředí. Vizualizace algoritmů – proti matematice. My potřebujeme vědět, jak myšlenkově konstruovat vztah – vizuální data (ve kterých se člověk pohybuje, ale nemá kognitivně penetrované). Nelze výzkumy jejího typu ale více rozhovory – vztahy mezi jednotlivými realitami. Zajímavé věci do budoucna. Zatím nakročeno. Příliš brzo do kategorizací, aniž by byla hluboká kategorická analýza. Tu je třeba provést.

Reakce TH – půjčená laboratoř, doufám, že vznikající laboratoř pomůže. 120 rozhovorů s rodiči. Neměla jsem finance.

Prof. Milan Slavík - otázka – studenti cítili nedostatek faktografie opravdu? Mají pocit, že mohou vygooglovat. Není vinou školy, že na faktografii stojí. U simulací by se mělo zkoumat něco jiného. Není to způsobeno tím, že se očekává, že takhle budou dotazováni. -> odpověď – Byly otevřené otázky. Tyto odpovědi se tam skutečně objevovaly. Pokračování diskuze- měli by dosáhnout něčeho jiného tou simulací než faktografie. Simulace – nespĺňuje autenticitu přednášky, efekt autenticity odžití je problematický. Shrnovaly pozitiva schopnost představit si – co to je vzít si jenom 50kg.

Doc. Kořa - k autenticitě – doktorandka ji nedefinujete psychologicky, ale spíše referenci k realitě. Co to znamená ve sféře prožitkové. Tady se ukazuje, že je to pojato následovně: vidím smysl v definici skrze tlačítko, vidím smysl na tom či onom poli.

Doc. Jedlička – není rozhodnut – úcta k práci vs. některá témata jsou špatně založená... Definice – pro interaktivitu – je to legitimní, snaha převést termíny – ale co zaznělo od řady kolegů – jedna věc je efektivita (dle pracoviště, vyzvedla negativitu), ale vypůjčuje si instrumentály z jiného oboru a zachází s nimi (technika je ok), ale jestliže tam máme člověka, který něco vypráví – jdeme po kognitivní funkci, ale pedagogika nejde jen o vědomosti, ale jde jí i o dovednosti a o postoje. Představa má emoční složku - to je něco jiného, než když byste byla v laboratoři. Nedokládá nic o té interakci v hodině. Když bychom vzali téma, jak se děti změni, a ne co o tom vědí (to by byl motor). Ukazujete na výtěžnost. Kdybyste šla cestou, kolik to stojí a jestli se vyplatí tohle ukazovat. Doktorandka: Instrumenty humanistické psychologie a na ní pedagogika orientovaná na žáka – autenticita – to jsem v práci nedomyslela do důsledků. Kvalitativní do kvantitativního: tento přesun ano. Ale efektivitě jste se nevěnovala. Pamětník – proč pamětník, proč ne technika. Pracovala jsem v tomto týmu, jak zlepšit software. Nejdete po postojích a hodnotách. Plete se didaktika a fyzikální přístup.

U interaktivity – nepanuje shoda – proto dělám ten výzkum.

Ta práce není o finanční stránce. Budu dělat na ekonomické VŠ výzkum, protože je třeba to také zkoumat. Ale svým oborovým založením tam nepatřím

Dr. Krykorková – kritérium efektivity jsem zavrhla já. Efektivita je pro mě kategorie užívaná a ctěná v dávných dobách. Bojím se této zkratky. Rozvoj osobnosti se s tímhle musí vypořádat, jsou tam neuchopitelná hlediska, efektivita tam nepatří.

Doc. Slavík – didaktické hledisko – fyzikální jevy jedna oblast. Hra – přenese do situace na tolik, že přenese do toho prostředí. Závěr – ukazuje, že ta stránka tam je. Roli hraje, jak se to provazuje s oborem – má to smysl pro dějepis, pro občanku? Ta část, nejmenší část disertace – směřuje k tomu, jak ty simulace dělat. Mohlo vyjít, že nevěří obrazu, ale oni tomu obrazu věří.

Doc. Jedlička – shoduji se s dr. Krykorkovou a s prof. Helusem. Bylo by to lépe měřitelné. To, co vy říkáte. Přesvědčivost, změna postojů, poznatků – to je na tom to zajímavé – to se zkoumá rozhovorem. Vadí mi smíšení dvou přístupů v intelektuálním slova smyslu, které vedlo špatným směrem.

Studující: Autenticita – studenti slovo sami použili – jejich jazyk. Jejich pojmový aparát. Po experimentu *focus group* – bavili jsme se o tom a upřesňovali.

Mgr. Jaroslav Pinkas, PhD. – autenticita k tomu mám výhrady, ale je to jen malá část. Je to průkopnická práce. Nový obor, pro který v českém prostředí není zatím tolik pojmů. Větší zapojení didaktiky chybí. Nese to spíše souběh okolností a je tam potenciál.

11:20: Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: Obhajoba disertační práce byla klasifikována: prospěla

Zapisovatel: Michaela Chocholoušová (kontrola zápisu: Jaroslav Kořa)

Jméno a podpis předsedy komise:

Jméno a podpis dalšího člena komise: